

آیین‌نامه تشکل‌های اسلامی دانشگاهیان مصوب جلسه ۴۴۸ مورخ ۱۳۷۸/۶/۹ و الحاقات بعدی شورای عالی انقلاب فرهنگی

مقدمه

دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی هر جامعه، معرف و مبین بالاترین سطح تفکر و علم آن جامعه محسوب می‌شوند و اصول جهان‌بینی و نظام اعتقادی و ارزشی جامعه را در خود متجلی می‌سازند و با تربیت متفکران و دانشمندان و مدیران آینده، در جهت بخشیدن به حرکت‌های گوناگون فکری، اعتقادی، فرهنگی و سیاسی جامعه مؤثر واقع می‌شوند. از اینجا می‌توان گفت که دانشگاه‌های مختلف جهان، علاوه بر اشتراکاتی که به اعتبار دانشگاه بودن، با یکدیگر دارند به اعتبار تعلق به جوامعی با بینش‌ها و ارزش‌های مختلف واجد خصوصیات هستند که آنها را از یکدیگر متفاوت و متمایز می‌سازد.

جامعه ایرانی که در انقلاب اسلامی خود با رویکردهای الهی و معنوی، جهان‌بینی و نظام ارزشی اسلام را مبنای شوون گوناگون خود قرار داد، خواهان آن است که دانشگاه‌های متناسبی با مبانی و ارزش‌های اسلامی داشته باشد تا هم بتواند در آن دانشگاه‌ها از مبانی و معیارهای خود آگاهی و شناخت دقیق‌تر و ژرف‌تر حاصل کند و هم با تربیت متفکران و مدیران بر وفق آن مبانی و معیارها، به ترویج و تعمیم آنها در کل جامعه مبادرت نماید. ایفای چنین رسالت مهمی نیازمند تلاش و کوشش سازمان‌یافته دانشگاهیان در پرتو نظم و انضباط و قانونمندی است. آیین‌نامه حاضر بر مبنای چنین تفکری، با نظر به اصول عمومی

و اختصاصی حاکم بر دانشگاه‌ها براساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی و به‌منظور توسعه و تشویق فعالیت‌ها و حمایت از حقوق سیاسی و اجتماعی دانشگاهیان در چارچوب قوانین موضوعه کشور تدوین گردیده است.

فصل اول - کلیات و تعاریف

ماده ۱- در این آیین‌نامه تعاریف زیر مورد نظر است:

۱-۱- دانشگاه: به هر یک از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی اعم از دولتی و غیردولتی اطلاق می‌شود.

تبصره- هر مرکز یا واحد دانشگاهی وابسته به دانشگاه‌های دولتی در دیگر شهرها و نیز هر واحد دانشگاه غیردولتی در این آیین‌نامه همانند دانشگاه محسوب می‌شود.

۱-۲- دانشگاهیان: عبارت از دانشجویان و اعضای هیأت علمی دانشگاه می‌باشد.

۱-۳- تشکل اسلامی: جمعیتی مرکب از دانشگاهیان است که پس از دریافت مجوز رسمی فعالیت از مرجع ذیصلاح (هیأت نظارت دانشگاه- مصرح در فصل سوم این آیین‌نامه) در جهت تحقق اهداف اسلامی و ارزش‌های انقلاب و نظام اسلامی مصرح در چارچوب قانون اساسی و این آیین‌نامه فعالیت می‌نماید.

۱-۴- عضو: به هر یک از دانشگاهیان که نسبت به ثبت نام خود در دفتر اعضای هر یک از تشکل‌های اسلامی اقدام نموده و پذیرفته شده است اطلاق می‌شود. (عضویت به منزله موافقت با اساسنامه تشکل است)

تبصره- هر فرد تنها می‌تواند در زمان واحد، در یک تشکل اسلامی عضویت داشته باشد و در غیراین صورت عضویت مؤخر قابل قبول است.

ماده ۲- محدوده فعالیت

هر نوع فعالیت سیاسی، فرهنگی و اجتماعی تشکل‌های اسلامی در حدود

بخش هشتم: فرهنگی / ۵۲۱

اساسنامه تشکل در داخل دانشگاه و در چارچوب ضوابط و مقررات دانشگاه و این آیین‌نامه و سایر قوانین موضوعه کشور مجاز است.

تبصره - فعالیت‌های تشکل‌های اسلامی در خارج از دانشگاه تابع قانون احزاب است.

۱-۲- برگزاری سخنرانی، تجمع، راهپیمایی، میزگرد، تریبون آزاد و نصب تابلوهای تشکل‌های دانشجویی با ارایه مجوز از هیأت نظارت دانشگاه امکان‌پذیر است.

تبصره ۱- انتشار هر نوع نشریه‌ای به استثنای نشریات علمی دانشگاهی با مجوز شورای فرهنگی دانشگاه صورت می‌گیرد.

تبصره ۲- راه‌اندازی هر نوع پایگاه اطلاع‌رسانی رایانه‌ای با مجوز شورای فرهنگی دانشگاه صورت می‌گیرد.^۱

تبصره ۳- شورای فرهنگی دانشگاه در صورت مغایرت هر نوع فعالیت فرهنگی، سیاسی و اجتماعی با مصالح دانشگاه، ضوابط شرعی و ارزش‌های انقلاب اسلامی، مراتب را به ریاست دانشگاه اعلام می‌نماید و رئیس دانشگاه موظف است در صورت اعلام شورای فرهنگی و یا مشاهده موارد خلاف از آنها جلوگیری کند.

فصل دوم- تشکل‌ها

ماده ۳- تشکل‌ها با طی مراحل زیر تأسیس می‌گردند:

۱-۳- حداقل ۵ نفر از دانشجویان یا ۳ نفر از اعضای هیأت علمی با داشتن شرایط زیر می‌توانند به‌عنوان هیأت مؤسس با ارایه نام مشخصی برای تشکل، تقاضای صدور پروانه فعالیت نمایند:

الف) اعتقاد و التزام عملی به اسلام، ولایت فقیه و قانون اساسی؛

۱- الحاقی مصوب جلسه ۵۱۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی

ب) برخورداری از حسن شهرت و اخلاق اسلامی و حداقل دو نیمسال تحصیلی اشتغال به تحصیل در دانشگاه مزبور برای تشکل‌های دانشجویی و حداقل دو سال استخدام رسمی آزمایشی برای تشکل‌های اعضای هیأت علمی در دانشگاه مزبور.

۳-۲- کسانی که به موجب ماده ۷ قانون فعالیت احزاب، جمعیت‌ها و انجمن‌های سیاسی و صنفی از حق تأسیس جمعیت و حزب سیاسی و یا شرکت در هیأت رهبری آن محرومند نمی‌توانند به‌عنوان هیأت مؤسس تقاضای صدور پروانه برای ایجاد تشکل در مراکز آموزش عالی نمایند.

۳-۳- در صورت تأیید صلاحیت حداقل لازم اعضای هیأت مؤسس (موضوع بند ۳-۱) و تأیید نام تشکل، هیأت نظارت دانشگاه حداکثر ظرف پانزده روز کاری موافقت اصولی با تأسیس تشکل را صادر می‌نماید.

۳-۴- هیأت مؤسس مکلف است حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ دریافت موافقت اصولی فهرست اسامی اعضا و اساسنامه را به هیأت نظارت تسلیم نماید. در غیراین صورت درخواست تأسیس کان لم یکن تلقی می‌شود.

تبصره - التزام به قانون اساسی، ولایت مطلقه فقیه، قوانین موضوعه کشور و آیین‌نامه‌های مصوب بایستی مصرحاً در اساسنامه تشکل آمده باشد.

۳-۵- هیأت نظارت پس از دریافت فهرست اسامی اعضا (در حد نصاب لازم)، حداکثر ظرف دو ماه نسبت به بررسی و تصویب اساسنامه و صدور مجوز برای تشکل واجد شرایط اقدام می‌نماید.

۳-۶- هیأت نظارت موظف است در صورت عدم تصویب اساسنامه، مراتب را به‌طور کتبی با ذکر دلایل و مستندات به متقاضیان اعلام نماید و متقاضیان می‌توانند ظرف مدت یک ماه ضمن تأمین نظر هیأت نظارت تقاضای تجدید نظر نمایند.

تبصره ۱ - در صورت امتناع هیأت نظارت دانشگاه از صدور پروانه و یا اعتراض هیأت مؤسس تشکل به نظرات هیأت نظارت درباره اساسنامه تشکل، هیأت

بخش هشتم: فرهنگی / ۵۲۳

مؤسس می‌تواند اعتراض خود را به هیأت نظارت مرکزی (موضوع ماده ۵ این آیین‌نامه) ارسال نماید و هیأت نظارت مرکزی موظف است ظرف حداکثر مدت دو ماه نسبت به اعتراض واصله رسیدگی و اعلام نظر نماید.

تبصره ۲- هر نوع تغییر در اساسنامه منوط به تأیید هیأت نظارت دانشگاه می‌باشد.

۷-۳- حد نصاب تعداد اعضای تشکلهای دانشجویی با احتساب هیأت مؤسس ۳ درصد کل دانشجویان آن دانشگاه و حداقل ۵۰ نفر می‌باشد.

۸-۳- حد نصاب تعداد اعضای تشکلهای هیأت علمی با احتساب هیأت مؤسس ۵ درصد کل اعضای هیأت علمی آن دانشگاه و حداقل ۱۰ نفر می‌باشد.

فصل سوم- نظارت

ماده ۴- به منظور حمایت از حقوق سیاسی و اجتماعی دانشجویان و انجام وظایف مقرر در این آیین‌نامه، هیأت نظارت در هر دانشگاه با ترکیب و شرح وظایف زیر تشکیل می‌شود:

۴-۱- ترکیب هیأت نظارت دانشگاه:

الف) رئیس دانشگاه (رئیس هیأت)؛

ب) مسؤول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه؛

ج) نماینده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا دانشگاه آزاد اسلامی حسب مورد.

۴-۲- وظایف هیأت نظارت دانشگاه:

الف) بررسی اساسنامه و صلاحیت اعضای مؤسس تشکلهای اسلامی؛

ب) اعلام موافقت اصولی و صدور پروانه فعالیت برای تشکلهای اسلامی؛

ج) صدور مجوز انجام فعالیت تشکلهای (موضوع بند ۲-۱ این آیین‌نامه)؛

د) نظارت بر حسن اجرای انتخابات تشکلهای اسلامی؛

ه) رسیدگی به تخلفات تشکل‌ها براساس آیین‌نامه مربوط؛
و) رسیدگی به شکایات واصل شده از سوی اشخاص حقیقی و حقوقی در ارتباط با فعالیت‌های تشکل‌های اسلامی؛
ز) توقف و یا لغو پروانه فعالیت تشکل‌های اسلامی.

تبصره- هیأت نظارت دانشگاه می‌تواند پس از تأیید هیأت مرکزی نظارت بخشی از وظایف خود را شامل بندهای (ج، د، ه، و) به شورایی متشکل از معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه، معاونت دفتر نهاد نمایندگی در دانشگاه و نماینده وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی حسب مورد تفویض نماید.^۱

ماده ۵- به‌منظور انجام وظایف مقرر در این آیین‌نامه، هیأت نظارت مرکزی در وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی با ترکیب و شرح وظایف زیر تشکیل می‌شود:

۵-۱- ترکیب هیأت نظارت مرکزی:

الف) وزیر یا رییس دستگاه؛

ب) رییس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها؛

ج) یکی از معاونان وزیر یا رییس دستگاه به انتخاب وی؛

د) یک نفر از رؤسای دانشگاه‌ها حسب مورد؛

ه) نماینده شورای عالی انقلاب فرهنگی؛

و) در مواردی که مسایل مربوط به بسیج دانشجویی در هیأت نظارت مرکزی مطرح شود فرمانده نیروی مقاومت بسیج با حق رأی در آن هیأت حضور خواهد داشت.^۲

۵-۲- وظایف هیأت نظارت مرکزی:

۱- تبصره الحاقی به بند ۲-۴ آیین‌نامه مصوب جلسه ۴۹۳ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۰۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی

۲- مصوب جلسه ۴۷۲ مورخ ۷۹/۱۰/۱۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی

بخش هشتم: فرهنگی / ۵۲۵

الف) رسیدگی نسبت به درخواست‌های تجدیدنظر در تصمیمات هیأت نظارت دانشگاه‌ها و تخلفات آنها حداکثر ظرف مدت دو ماه.

ب) تدوین و تصویب دستورالعمل‌های اجرایی این آیین‌نامه حسب مورد.

ج) تدوین و تصویب آیین‌نامه رسیدگی به شکایات و تخلفات تشکل‌های اسلامی.

ماده ۶- کلیه تشکل‌های اسلامی دانشگاهیان که براساس مصوبه جلسه ۲۶۵ مورخ ۷۰/۸/۲۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی تشکیل شده‌اند قانونی‌اند و رسمیت دارند.^۱

۶-۱- فعالیت‌های کلیه تشکل‌های اسلامی دانشگاهی از تاریخ تصویب براساس مفاد این آیین‌نامه خواهد بود.

۶-۲- تشکل‌های اسلامی مزبور موظفند حداکثر در ظرف یک‌سال اساسنامه‌های خود را با این آیین‌نامه تطبیق دهند.

۶-۳- چنانچه براساس تشخیص هیأت نظارت مرکزی، هر کدام از تشکل‌های مزبور حائز شرایط نبودند با آن تشکل برخورد قانونی صورت می‌گیرد.

ماده ۷- مسؤولیت هماهنگی و توزیع عادلانه کمک‌های دانشگاه به تشکل‌ها بر عهده هیأت نظارت خواهد بود.

۷-۱- مسؤولان ذی‌ربط تنها مجازند به تشکل‌هایی تسهیلات ارایه داده و یا اجازه استفاده از امکانات دانشگاه‌ها را بدهند که مجوز فعالیت را طبق این آیین‌نامه دریافت کرده باشند.

ماده ۸- دستورالعمل‌های اجرایی این آیین‌نامه و همچنین آیین‌نامه رسیدگی به شکایات و تخلفات تشکل‌های اسلامی در جلسه مشترک هیأت‌های نظارت مرکزی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی در محل دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی و در

۱- مواد ۶ تا ۸ مصوب جلسه ۴۴۹ مورخ ۱۳۷۸/۰۷/۰۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی

۵۲۶ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شکل واحد به تصویب نهایی می‌رسد.

آیین‌نامه فوق در ۸ ماده و ۵ تبصره در جلسه ۴۴۸ مورخ ۱۳۷۸/۶/۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید و از تاریخ تصویب، آیین‌نامه‌های مغایر با آن ملغی شد.

رییس جمهور و رییس شورای عالی انقلاب فرهنگی - سید محمد خاتمی